

Чотирнадцята Міжнародна олімпіада з лінгвістики

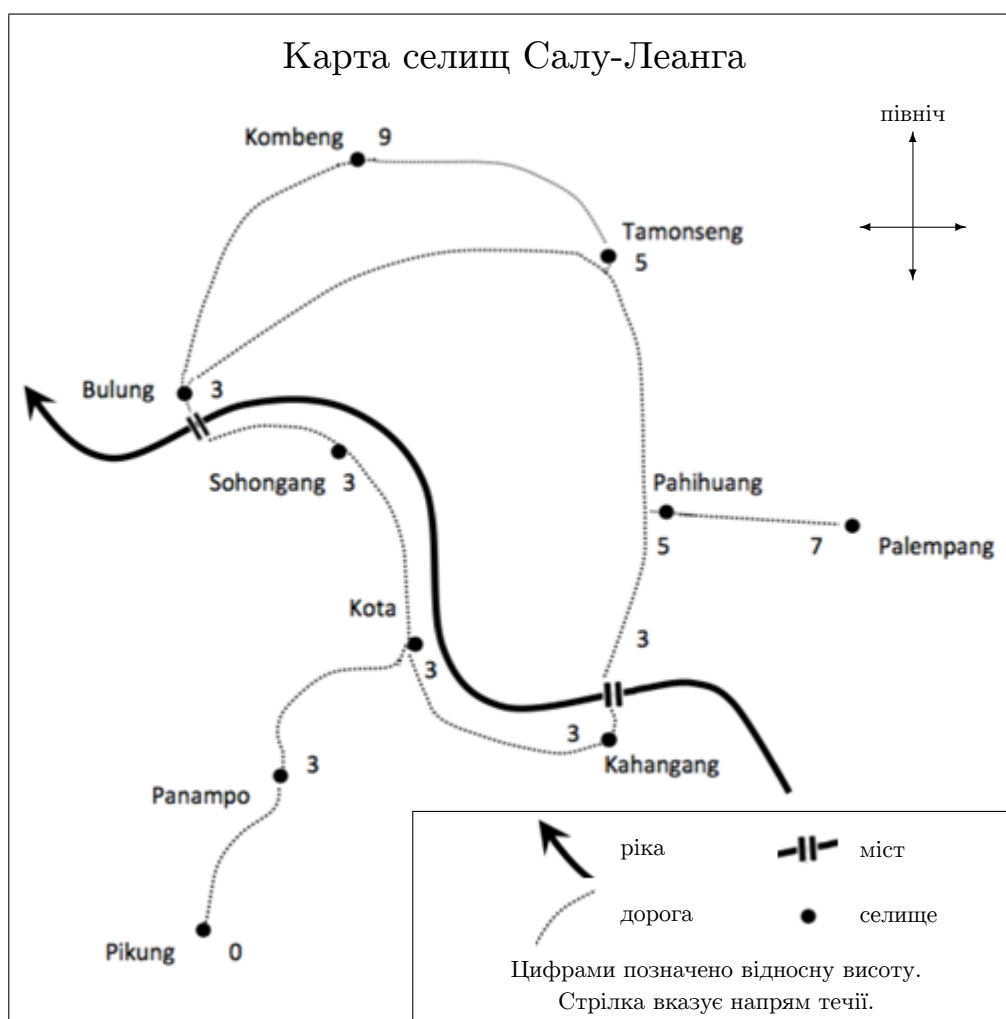
Майсур (Індія), 25–29 липня 2016 року

Задачі для індивідуального змагання

Не переписуйте умов. Розв'яуйте кожну задачу на окремому аркуші (чи аркушах). На кожному аркуші потрібно записати номер задачі, номер свого місця та своє прізвище. Тільки в такому випадку можемо гарантувати точне оцінювання Вашої роботи.

Відповіді на задачі потрібно обґрунтувати. Правильна відповідь, подана без обґрунтування, оцінюється низько.

Задача № 1 (20 балів). Один лінгвіст приїхав у район Салу-Леанг (Сулавесі), щоб вивчати аралле-табулаганську мову. Він відвідав декілька селищ у Салу-Леанзі (див. карту¹), запитуючи місцевих жителів: **Umba launggola?** ‘Куди ти йдеш?’

¹Назви селищ справжні, карта — ні.

Нижче наводяться отримані ним відповіді. У деяких відповідях є пропуски.

- У селищі **Kahangang**:
  - Lamaoä' bete' di Bulung.
  - Lamaoä' sau di Kota.
  - Lamaoä' ____₁ di Palembang.
- У селищі **Kombeng**:
  - Lamaoä' pano di Pahihuang.
  - Lamaoä' tama di Sohongang.
  - Lamaoä' naung di Tamonseng.
  - Lamaoä' ____₂ di Palembang.
- У селищі **Kota**:
  - Lamaoä' dai' di Kombeng.
  - Lamaoä' dai' di Palembang.
  - Lamaoä' naung di Pikung.
  - Lamaoä' ____₃ di Bulung.
  - Lamaoä' ____₄ di Sohongang.
- У селищі **Palempang**:
  - Lamaoä' bete' di Kahangang.
  - Lamaoä' dai' di Kombeng.
  - Lamaoä' pano di Panampo.
  - Lamaoä' sau di Sohongang.
  - Lamaoä' ____₅ di Bulung.
  - Lamaoä' ____₆ di Kota.
  - Lamaoä' ____₇ di Pahihuang.
- У селищі **Pahihuang**:
  - Lamaoä' naung di Bulung.
  - Lamaoä' naung di Pikung.
- У селищі **Bulung**:
  - Lamaoä' pano di Pahihuang.
  - Lamaoä' pano di Panampo.
  - Lamaoä' ____₈ di Kota.
  - Lamaoä' ____₉ di Pikung.
- У селищі **Panampo**:
  - Lamaoä' tama di Kahangang.
  - Lamaoä' pano di Tamonseng.
  - Lamaoä' ____₁₀ di Kota.
- У селищі **Pikung**:
  - Lamaoä' pano di Kota.
  - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
  - Lamaoä' sau di Sohongang.
  - Lamaoä' ____₁₁ di Bulung.
  - Lamaoä' ____₁₂ di Kahangang.
  - Lamaoä' ____₁₃ di Panampo.
- У селищі **Sohongang**:
  - Lamaoä' bete' di Bulung.
  - Lamaoä' tama di Kahangang.
  - Lamaoä' tama di Kota.
  - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
- У селищі **Tamonseng**:
  - Lamaoä' pano di Pahihuang.
  - Lamaoä' pano di Panampo.
  - Lamaoä' ____₁₄ di Kahangang.
  - Lamaoä' ____₁₅ di Palembang.

Заповніть пропуски.

⚠ Аралле-табулаганська мова належить до австронезійської родини мов. Нею говорять близько 12 000 осіб в Індонезії. —*Ксенія Гілярова*

Задача № 2 (20 балів). Подано записані латинкою слова лувійською мовою та їхні українські переклади:

1. runtiyas ‘олень’	8. sanawas ‘хороший’
2. patis ‘нога’	9. nimuwizas ‘син’
3. harnisas ‘фортеця’	10. zitis ‘чоловік’
4. iziyanta ‘(вони) зробили’	11. piyanti ‘(вони) дають’
5. turpis ‘хліб’	12. hantawatis ‘цар’
6. tarhunzas ‘грім’	13. istaris ‘рука’
7. hawis ‘вівця’	

Усі зазначені вище слова можна по-різному записати лувійськими ієрогліфами. Нижче у випадковому порядку кожне слово записане двома можливими способами:

- A. B. C. D. E. F.
- G. H. I. J. K.
- L. M. N. O. P.
- Q. R. S. T. U.
- V. W. X. Y. Z.

(!) Жодні додаткові пояснення, окрім відповідей, не потрібні й не оцінюватимуться.

(a) Поєднайте кожне лувійське слово, записане латинкою, із двома його ієрогліфічними відповідниками. Запишіть відповідники так: «номер ~ дві букви».

(b) Для двох із зазначених вище 13 слів подано ще по одному варіанту запису:

1. ; 2.

Знайдіть ці слова.

(c) Коротко поясніть усі можливі функції таких лувійських знаків:

1. ; 2. ; 3. ; 4. ; 5. ; 6. ; 7.

△ Лувійська мова належить до індоєвропейської родини мов. Нею говорили в Малій Азії близько 3 000 років тому. —*Лі Тхехун*

Задача № 3 (20 балів). Подано речення кенузькою нубійською мовою та їхні українські переклади:

1. **ar kanarri:cc̣i:g kami:g ja:nticcirsu.**
Ми купили верблюдів для сусідів.
2. **tirt kade:g allesu.**
Господар полагодив сукню.
3. **jahali wali:g darbadki biticcirra.**
Юнаки дадуть курку собакам.
4. **man jahalgi kade:cc̣i:g ma:gtirsu.**
Він вкрав сукні для юнака.
5. **ay beuye:cc̣i:g aja:nirri.**
Я купую намиста.
6. **wal aygi ba:bi:g elde:nsu.**
Собака знайшов хвіртки для мене.
7. **magas ikki wali:g ticcirsu.**
Злодій дав вам собак.
8. **i:di magaski kami:g tirsu.**
Чоловіки дали верблюдів злодієві.
9. **ay hanu:g bijomri.**
Я вдарю осла.
10. **sarka:yi aygi beuye:cc̣i:g ade:nda.**
Боягузи дають мені намиста.

(a) Перекладіть українською мовою:

11. **magasi argi ajomirra.**
12. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
13. **hanu tirti:g elirsu.**
14. **tirti argi kamgi de:cc̣irsa.**
15. **ay darbadki bija:ndi.**

(b) Перекладіть кенузькою нубійською мовою:

16. *Сусіди дають намисто господареві.*
17. *Юнак купив собаку для нас.*
18. *Ми вкрадемо його.*
19. *Господарі вдарили злодійів.*
20. *Собаки знайшли курей для боягуза.*

⚠ Кенузька нубійська мова належить до східносуданської родини мов. Нею говорять близько 50 000 осіб у Єгипті.

у = ý. Знак : означає, що попередній голосний є довгим.

—Олексій Пегушев

Задача № 4 (20 балів). Недавній контакт із західною цивілізацією призвів до певних змін у мові іятмул. З'явилися нові слова та вирази, а деякі вже наявні набули нових значень.

Подано слова та словосполучення мовою іятмул та їхні українські переклади у випадковому порядку:

1. guna vaala	a. банан
2. ka'ik	b. корова
3. ka'ikgu	c. каное
4. klawun	d. книга
5. laavu	e. газований напій, алкоголь
6. laavuga vi'	f. рушниця
7. laavuga	g. картина, тінь
8. ni'bu	h. автомобіль
9. ni'buna vaala	i. я отримав
10. nyaka'ik	j. дзеркало
11. vi	k. я бачив
12. vi'wun	l. годинник
13. walini'bana bâk	m. спис
14. walini'bana gu	n. читати
15. walini'bana vi	o. земля

(!) Жодні додаткові пояснення, окрім відповідей, не потрібні й не оцінюватимуться.

(a) Визначте відповідники.

(b) Перекладіть українською мовою:

1. **vaala**;   2. **gu**;   3. **vi'**

Одне з цих трьох слів має серед слів і словосполучень (1–15) синонім, що виник пізніше. Знайдіть цей синонім. Навіщо його придумали?

(c) Перекладіть мовою іятмул:

1. свиня;   2. бананове листя;   3. сонце;   4. білі люди

Одна з відповідей має збігатися з одним зі слів чи словосполучень у (1–15).

⚠ Мова іятмул належить до мовної родини сепік. Нею говорять близько 46 000 осіб у Папуа Новій Гвінеї.

' і **ny** — приголосні звуки. **â** — голосний звук.

—*Артур Семенюк*

Задача № 5 (20 балів). Подано слова хакарською мовою та їхні українські переклади:

aq''ipsa	<i>і печера</i>	qucxap''a	<i>через озеро</i>
aq''na	<i>у печері</i>	qucxst''psa	<i>і з нашого₁₊₂ озера</i>
chushp''a	<i>його куток</i>	marka	<i>селище</i>
chushuntxi	<i>чи в кутку?</i>	markp''t''a	<i>з його селища</i>
ishinhna	<i>у моєму ліжку</i>	markstxi	<i>чи наше₁₊₂ селище?</i>
ishma	<i>твое ліжко</i>	utamt''a	<i>із твого дому</i>
p''ak''u	<i>горщик</i>	utnha	<i>мій дім</i>
p''ak''unhpsa	<i>і мій горщик</i>	yaputxi	<i>чи поле?</i>
qaqat''a	<i>зі скелі</i>	yapsanpsa	<i>і в нашому₁₊₂ полі</i>

(a) Перекладіть українською мовою:

1. **utnhantxi**
2. **yapp''psa**
3. **yapur''psa**

(b) Перекладіть хакарською мовою:

4. *наша₁₊₂ скеля*
5. *у твоєму кутку*
6. *й у твоєму кутку*
7. *і з твого кутка*
8. *чи з печери?*
9. *чи дім?*

⚠ Хакарська мова належить до аймарської родини мов. Нею говорять близько 730 осіб у Перу.

nh = *ng* в англійському *hang*. **ch, cx, q, sh, tx** — приголосні звуки. Знак '' означає придиховість.

наш₁₊₂ = 'мій і твій'.

—Іван Держанський

Редактори: Божидар Божанов, Мілена Венева, Дмитро Герасимов, Ксенія Гілярова, Станіслав Гуревич, Іван Держанський (техн. ред.), Х'ю Доббс, Борис Іюмдін (відп. ред.), Бруно Л'Асторіна, Лі Тхехун, Данило Мисак, Мійна Норвік, Олексій Пегушев, Олександр Піперські, Марія Рубінштейн, Даніель Ручський, Артур Семенюк, Павел Софронієв, Габрієла Хладнік, Цао Цітун, Чхве Ч'ойон.

Український текст: Олена Сірук.

Успіхів!